

Posudek oponenta bakalářské práce:

Název práce: **Blues zevnitř: Analýza zkušenosti bluesových muzikantů**

Autor: **Jan Lazar**

Co se výběru zkoumaného tématu týče, autor se hned v začátku práce přiznává, že je sám bluesovým muzikantem. Z práce je celkově patrné jeho velké zaujetí tématem a osobní angažovanost. Zpočátku přichází s poměrně důkladnou rešerší již existujících literárních a výzkumných pramenů, zabývajících se otázkou „co je to blues“. Velmi dobře obhájí nalezené „bílé místo“ v této oblasti, argumentuje, že zmiňovaní autoři se bluesem zabývali spíše „zvenku“, např. z perspektivy kulturologické nebo muzikologické, nikoli však „zevnitř“. Výzkumným cílem je tedy analýza prožitku bluesového muzikanta. Autor chce zaplněním této výzkumné mezery přispět k celkovému porozumění tomu, co je to blues a přispět tak dosavadnímu poznání tohoto fenoménu v společensko-vědní oblasti. Přesvědčivě tak obhájí přínos vlastní práce pro kumulaci vědeckého poznání.

Při svém postupu se autor rozhodl předřadit výzkumnou a interpretační část těžišti teoretické práce. Vzhledem ke zvolenému výzkumnému designu spočívajícím v emergenci z dat se tento postup jeví jako legitimní a logický. Z metodologického hlediska autor zkombinoval kvantitativní a kvalitativní postupy. Zadání vlastního dotazníku širokému spektru respondentů svědčí o autorově angažovanosti a kreativě. Velmi zajímavé se jeví užití (a následující zjištění) sémantického diferenciálu. Pomáhá celkovému zúžení zkoumaného problému a zvýšení teoretické citlivosti. Na druhou stranu může budít dojem, že autor si už svými otázkami předem stanovil určité kategorie, které následně v kvalitativní části práce překvapivě nachází u respondentů. Některé dvojice přídavných jmen v dotazníku skutečně přímo souvisí s nalezenými kategoriemi v kvalitativní části práce (např. dvojice „mladé“ a „staré“, „pečující“ a „ohrožující“, „smutné“ a „veselé“). Stejně tak imponuje otázka „myslíte si, že blues může mít léčivou sílu“? Za prvé se dá předpokládat, že většina respondentů odpoví kladně i v případě jiných druhů umění. Za druhé se nabízí otázka, nakolik autor vlastně potvrzoval vlastní předpoklady (např. že blues má léčivou sílu), jelikož nalezené závěry do jisté míry odpovídají otázkám v dotazníku. V kvalitativní části (rozběr písemných úvah respondentů o svém vnímání blues) ovšem autor předkládá konkrétní citace z dat a transparentně odhaluje svůj analytický postup čtenáři. Dokazuje tak citlivost pro analytickou práci a poctivou snahu o výzkum s emergencí. Nalezeným kategoriím rozhodně nelze upřít zakotvenost v datech.

Co se týče výzkumných závěrů, autor bezpochyby uspokojivě odpovídá na svou výzkumnou otázku, co je to blues jakožto prožitek. Předkládá obsažný výčet kategorií, kterými respondenti svou zkušenost s bluesem charakterizují. Propojení těchto závěrů s již existujícími vědeckými teoriemi je rovněž opodstatněné a originální. Náročnější čtenář by se mohl zajímat o hlubší vysvětlení mechanismů, které konfrontace poznatků s literaturou nabízí. Tak např. Jungův pojem transcendentní funkce představuje mechanismus osobnostního růstu překonáváním vnitřních rozporů. Mohli bychom se např. ptát, jak konkrétně tedy muzikant díky bluesu překonává své individuální vnitřní rozpory. Teoretické poznatky by možná přinesly ještě více porozumění, kdyby se práce více zaměřila na *obsah* zkušenosti bluesových muzikantů. Autor si např. správně všiml, že muzikanti považují blues za něco víc, než jen hudební žánr. Respondenti na mnoha místech hovoří o „filosofii“, „duchovní stravě“, apod. Vystávající výzkumné otázky tedy směřují na povahu této filosofie. O čem tato filosofie je? Nebo když hráči hovoří o tom, že je to muzika pro „opravdové chlapy,“ může nás napadat otázka, jaký tedy takový chlap je? Kdyby se autor těchto výzkumných otázek chopil, překročil by však již prve avizovaný výzkumný cíl, a sice popsat způsob prožívání zkušenosti s bluesem. Proto se nejedná o opomenutí nebo snad mělkost zkoumání, jde zejména o podnět pro další výzkumnou práci.

Otázka k obhajobě: Autor zajímavým způsobem přirovnává činnost bluesového interpreta k činnosti šamanů v primitivních společnostech: prostřednictvím vlastní abreakce a extatických prožitků navozuje interpret odpovídající procesy u svého publika, které vlastními reakcemi zpětně (v případě muzikantů potleskem, aj.) podněcuje interpreta. Jak by autor obhájl, že se toto přirovnání týká především bluesových muzikantů, a ne všech muzikantů obecně?

Celkové hodnocení: Práce Jana Lazara naplňuje veškerá formální i obsahová kritéria pro kvalifikační práci. Autor v ní projevil velikou píli, tvořivost a prokázal, že disponuje potřebnými badatelskými schopnostmi. Na vysoké úrovni je rovněž jeho schopnost prezentace a psaného projevu. Proto práci **doporučuji k obhajobě.**

V Praze 15. května 2015

Jakub Onder